

MÁRFFY ÖDÖN (1878-1959)

Bimbók, fekete vázában 1930 körül | Flower-buds in a Black Vase, around 1930

Olaj, vászon | Oil on canvas, 81x41,5 cm
Jelezve balra fent | Signed above left: Márffy Ödön

Kezdő ár | Starting price: 12 000 000 Ft / 36 364 EUR

Becsérték: 15 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated value: 45 455 – 60 606 EUR

OEUVRE JEGYZÉK | OEUVRE-CATALOGUE NUMBER: 1.1.3.2.

In.: Rockenbauer Zoltán: Márffy. Maklár Artworks, Budapest–Párizs, 2006.

AUKCIONÁLVA | AUCTIONED:

BÁV 44. árverés, 199. tétel (*Bimbók fekete vázában* címen)

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

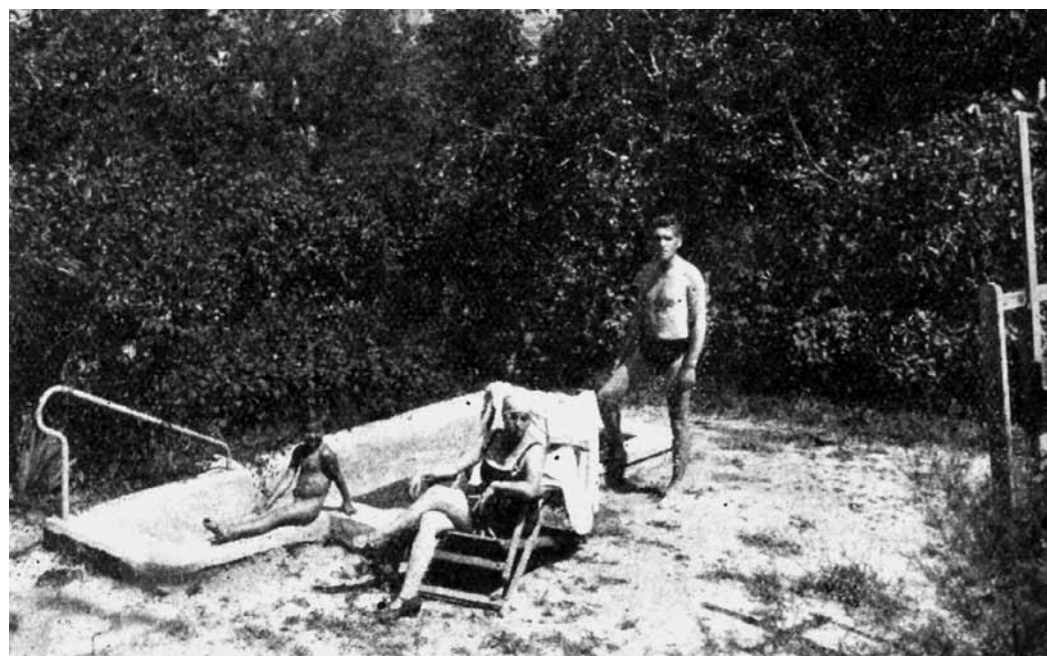
Best of Mű-Terem. Mű-Terem Galéria, Budapest, 2007. április 14–28., 119., 215.

A másik Csinszka. Márffy Ödön műzsája. MODEM, Debrecen, 2010. február 25. – május 23., 42., katalógus: 49. (*Bimbók fekete vázában* címen)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

Rockenbauer Zoltán: Márffy. Maklár Artworks, Budapest–Párizs, 2006., 247. és 313.

Modern Magyar festészet 1919-1964. Budapest, Kieselbach Galéria, 2004., 301., 504. kép

1. Márffy és Csinszka a Szamóca utcai villa kertjében

Márffy Ödön a húszas évek végére szinte mindent elért, amit emberileg és művészileg elérhetett. Az ötvenéves festő révbe ért. Boldog és kiegyensúlyozott házasságban élt fiatal feleségével, Csinszkával, aki nem csak első számú modellje és életének fő szervezője volt, de a Boncza-örökség és az Ady-jogok tulajdonosaként többé-kevésbé stabil anyagi hátteret is teremtett kettejüknek. 1928-ra végre elkészült és lakjossá vált a Szamóca utcai műtermes villa, amely ettől kezdve egyszerre volt asylum és a pezsgő társadalmi élet színtere. A házhoz tartozó gyümölcsös kert és a kis fürdőmedence nyugalmas órákat biztosított a házaspár számára, de a szalonban gyakran és szívesen fogadtak vendégeket a művészvilágból.

Márffy szerencésnek mondhatta magát. Festői karrierje csak kisebb törést szenvedett 1919-ben, a Tanácsköztársaság mellett vállalt passzív

2. Márfy Ödön: Vörös csendélet, 1929
Városi Képtár - Deák gyűjtemény

szerepe miatt. Az egykori Nyolcak tagjai közül ő volt az egyetlen, aki nem kényszerült – illetve nem ment magától – tartósan külföldre a Kommun bukása után. Így igen gyorsan visszatért a magyar művészi életbe. Nagy kedvvel dolgozott és művei egyre nagyobb népszerűségnek örvendtek mind a közönség mind a kritikusok körében. Tekintélye nőttön-nőtt, olyannyira, hogy 1927-től megválasztották a hazai modern törekvéseket széles táborba tömörítő KUT elnökének is. Ezt a tisztséget jó tíz éven keresztül viselte. Bár hosszabb időre ekkoriban nem hagyta el az országot, festményei rendre eljutottak külföldre: Bécsbe, Fiuméba, Nürnbergbe, a Velencei Biennáléra, a Barcelonai Világkiállításra, lengyel városokba és a KUT németországi körúttjára. 1928-ban sokat ígérő, önálló tárlattal mutatkozott be a tengerentúlon: Washingtonban és New Yorkban. A kiállított művek zömét megvásárolták az amerikai gyűjtők.

Művészetének hazai sajtóvisszhangja is kedvezően alakult, bár igazi áttörésre csak 1928-ban, az Ernst Múzeumban – Csók Istvánnal és Lux Elekkel közösen – rendezett tárlatával került sor. A kritika egyértelmű lelkesedéssel fogadta Márfy korábbi, expresszív stílusának fokozatos szelídülését. Az évtized végén már a legjelentősebb kortárs festőknek kijáró dicséretekkel illették képeit. Kárpáti Aurél (Carpaccio) például

így ír a Pesti Naplóban Márfy egy 1930-as tárlatáról: „A sötét falakon csupa friss, derűs, világos színpompában ragyogó kép. Gyümölcsös csendéletek, portrék, tájak, aktok, dús lombokkal keresztelgett figurálisok, mind a nyár buja, tüzes fényzárójában tobzódnak. A harsány kacagású életöröm, a tiszta színek harmóniájában kicsattanó, gondtalan optimizmus elragadó vallomásai. Ezüstöskékek, meglilák és vörösek, érett aranyárgák, könnyű, smaragdcsilámlású zöldek szélesen és magabiztosan odavetett foltjai, amelyeket leheletfinom, álomszerű gyöngyszürke átmenetek kötnek egysebbe. Tér- és forma- és fény-problémák tökéletes megoldása a legnemesebb egyszerűség jegyében. Szükszavú gazdagság. Tömör érték. [...] Nagyszerű és diadalmos piktúra.”

Márfy a pályájának csúcára ért. Az utókor – függően az épp aktuális divattól – hajlamos rá, hogy hol egyik, hol másik korszakát emelje ki a festőnek, kétségtelen azonban, hogy Márfy maga az 20-as évek második felében és a harmincas években festett, az École de Paris látásmódjával rokon, dekoratív festészetét tartotta a legtöbbre. Soha ennyire könnyed, virtuóz piktúrát nem művelt sem előtte, sem utána.

A dekorativitásra törekvés jegyében egyre több női portrét – köztük az elragadó Csinszka- és Zdenka-sorozatot – valamint virág- és gyümölcs- csendéleteket festett. A *Bimbók fekete vázá-*

ban ennek a korszaknak kiemelkedő alkotása. Márfy e festmény sokat reprodukált párdarabjánál, a székesfehérvári Deák-gyűjteményben látható *Vörös csendélet* (1.1.5.4) esetében kísértetiesen hasonló megoldással: az élénkpiros háttér előtt fehér abroszon, fekete vázába helyezett piros virágok mindkét alkotás esetében különös, dekadens hatást keltenek. Márfynak ez a festménye azonban még szokatlanabb, mint a székesfehérvári párja. A csendélethez ezúttal kedvelt virágvázáinak egyikét, a karcsú, fekete „görögös” vázát választotta, amelyet tucatnyi művéről ismerhetünk ugyan, ám ez az egyetlen, ahol az edény formája ilyen sajátosan határozza meg a festményt magát. Márfy ezúttal hosszúsúkás, 2:1 arányú vásznat használt – szemben az arany metszés szabályaihoz jobban igazodó, hagyományosabb formáknál –, és ez a megoldás különlegessé, egyedivé teszi a képet. Virág- csendéleteinél általában a dúsan burjánzó bokrétáé a főszerep, ezúttal azonban a kicsiny piros bimbók, szemérmesen húzzák össze szirmaikat, teret engedve a levelek és a háttér zöld-vörös kontrasztjának. A csokor egyetlen sárga virága, mint valami piciny napocska szórja fényét a vázát tartó táltra. Rafinéria és intimitás a boldogabb időkben.

ROCKENBAUER ZOLTÁN,
művészettörténész, PhD

1. Carpaccio: Csoportkiállítás az Ernst-Múzeumban. in Pesti Napló, 1930. március 15.